

REGULERING VAN DRUGS IS EFFECTIEVER DAN EEN STOFGROEPENVERBOD

De Nederlandse overheid heeft een wijziging van de Opiumwet in de maak. In de beoogde wijziging gaan veel designerdrugs en natuurlijke middelen, die nu nog legaal zijn, onder een stofgroepenverbod vallen. De Vereniging Landelijk Overleg Smartproducten (VLOS) vindt dat een slecht idee. Hieronder leggen we uit waarom. Ook vertellen we waarom de gereguleerde productie en de verkoop van bepaalde middelen in smartshops onder voorwaarden juist wel een goed idee is.

Wat is de VLOS? De Vereniging Landelijk Overleg Smartproducten is een overlegorgaan van smartshophouders. Ongeveer de helft van alle smartshops is bij ons aangesloten. De missie van de VLOS is om bij te dragen aan een veilig gebruik van geestverruimende legale middelen. We doen dat door zelfregulering toe te passen op onze sector en door onze medewerkers zo op te leiden dat ze klanten kunnen helpen bij het maken van een verantwoorde keuze.

Hoe werkt een stofgroepenverbod?

Onder een stofgroep vallen alle stoffen die een gemeenschappelijke chemische structuur hebben. Vaak zijn dat er honderd of meer. Het verbod geldt voor alle stoffen (bestaand en nog te ontwikkelen), die in de stofgroep te plaatsen zijn. Het idee erachter is dat de wet de illegale producenten een stap voor is. Het eerste verbod op een stofgroep werd in 2010 ingevoerd in Groot-Brittannië¹.

Als een middel verboden wordt, brengen ontwikkelaars van designerdrugs hetzelfde middel in een licht gewijzigde samenstelling op de markt. Zo omzeilen ze de wet. Door een verbod op complete stofgroepen in te voeren, hoopt de overheid hen de voet dwars te zetten. De achterliggende gedachte van het stofgroepenverbod is dat een aantal politieke partijen meent dat de legale verkrijgbaarheid het gebruik van middelen stimuleert.

Waarom is een stofgroepenverbod een slecht idee?

Een verbod verlegt de handel naar de straat.

Door een verbod op een product houdt de vraag ernaar niet op te bestaan. Stoffen die al eerder verboden zijn, werden na het verbod volop verkocht door de coke-dealer op straat. Tijdens de coronacrisis moesten de coffeeshops dicht en werd de legale handel binnen een kwartier overgenomen door dealers. En dat is het grootste bezwaar: het verbieden van een stof of middel stimuleert de verkoop ervan in het illegale circuit.

2 april 2020

Een verbod zorgt voor een toename van het gebruik van onzuivere en gevaarlijke middelen.
Door een verbod komen stoffen terecht in de illegaliteit. Hierdoor is de samenstelling niet meer gegarandeerd en komen gebruikers bovendien gemakkelijk in contact met schadelijkere middelen. De weg ligt dan open voor nieuwe, sterkere en daardoor gevaarlijkere stoffen. Dit is geen hypothetisch argument waarmee we onze branche veilig willen stellen, maar een scenario dat zich in het verleden al regelmatig heeft afgespeeld.

De *Psychoactive Substances Act*, een vergelijkbaar stofgroepenverbod dat in 2016 in Groot-Brittannië is ingevoerd, heeft gezorgd voor een toename van het gebruik van andere middelen. Twee jaar na de invoering van de wet heeft het sterftecijfer als gevolg van het gebruik van onzuivere MDMA, cocaïne en opiaten een nieuw record bereikt en is het gebruik van cocaïne fors toegenomen². Deze ontwikkeling is eerder al door experts voorspeld.

Het verbod voldoet niet aan het kenbaarheidsvereiste.

Een ander probleem is dat verschillende stoffen met dezelfde basisstructuur in veel gevallen een heel andere en soms zelfs een tegengestelde werking hebben. Een stofgroepenverbod heeft hierdoor het effect van een schot hagel: je raakt je doel, maar ook dingen die ver buiten je vizier liggen. Ook nuttige en totaal ongevaarlijke stoffen zullen door het verbod plotseling illegaal worden. Een goed voorbeeld is *anandamide*, een cannabinoïde die aanwezig is in chocolade. Het stofgroepenverbod is dermate ambigu dat het in de huidige vorm niet voldoet aan het kenbaarheidsvereiste.

Waarom is regulering een goed idee?

Tot nu toe reguleren smartshops zichzelf en hun producten. We kennen onze verantwoordelijkheid. We verkopen geen middelen die verboden zijn. We geven voorlichting aan onze klanten, die allemaal meerderjarig zijn. We verkopen niet aan mensen die onder invloed zijn en we spreken klanten aan als we vinden dat ze vaker dan goed voor ze is in de winkel komen³.

Regulering zorgt voor een gegarandeerde samenstelling van producten.

De gereguleerde verkoop van designerdrugs zorgt voor gecontroleerde producten die een aantoonbare hoeveelheid aan werkzame stoffen bevatten. Stoffen die in de regel een stuk minder schadelijk zijn dan alcohol⁴, een middel waarvan de overheid vindt dat mensen er onder bepaalde voorwaarden mee om kunnen gaan.

Regulering zorgt voor duidelijkheid en verkleint de markt van de illegaliteit.

We pleiten voor meer ruimte om gereguleerde verkoop mogelijk te maken. Wat ons betreft doen we dat in een vergunningstelsel waardoor duidelijk wordt wat er mag en wat niet.

2 april 2020

Regulering gaat bovendien uitwassen in het illegale circuit tegen. De negatieve gevolgen voor de volksgezondheid worden hierdoor tot een minimum beperkt. Designerdrugs worden voornamelijk gemaakt in Azië en Oost-Europa. De enige stof die op grote schaal in Nederland gemaakt wordt, is MDMA. Regulering daarvan kan de vraag naar designerdrugs afnemen en ook het criminele circuit een belangrijke slag toebrengen.

Een restrictief beleid faciliteert criminaliteit

We staan niet alleen in deze zienswijze: De Global Commission on Drug Policy roept overheden in haar rapport uit 2019 op om het over een andere boeg te gooien omdat de heersende law & order-mentaliteit contraproductief is⁵. In een onderzoek uit 2012 concludeert het RIVM al dat een generiek stofgroepenverbod geen haalbare kaart is⁶.

Mensen gebruiken middelen. De meerderheid van hen doet dit veilig, verantwoord en met mate. Pogingen om gebruik tegen te gaan hebben gezorgd voor een florierende criminele industrie, schendingen van de mensenrechten en gevaren voor de volksgezondheid. Het voorgestelde stofgroepenverbod is daarom in essentie een facilitering van criminaliteit.

De VLOS is tegen de voorgestelde wijziging van de Opiumwet en wil graag met met de betrokken bewindspersonen in gesprek over een alternatief voor de stofgroepenwet. We bieden onze kennis en ervaring aan en we verduidelijken graag onze standpunten.

¹ RIVM (2014) *Wettelijke mogelijkheden om het gebruik van designerdrugs tegen te gaan*. Amsterdam. Geraadpleegd op 13 februari 2020 via <https://www.rivm.nl/bibliotheek/rapporten/050921001.pdf> P.20, 21.

² Stevens A, Measham F. (2018) 'We predicted banning legal highs wouldn't work – and a new review shows it's as bad as we feared'. Geraadpleegd op 26 maart 2020 via <https://theconversation.com/we-predicted-banning-legal-highs-wouldnt-work-and-a-new-review-shows-its-as-bad-as-we-feared-104981>

³ VLOS Huishoudelijk reglement. Geraadpleegd op 13 februari 2020 via <https://vlos.nl/huishoudelijk-reglement.html>

⁴ Nutt DJ, King LA, Phillips LD (2010), on behalf of the Independent Scientific Committee on Drugs *Drug harms in the UK: a multicriteria decision analysis*. Lancet 376. Geraadpleegd op 13 februari via <https://www.thelancet.com/action/showPdf?pii=S0140-6736%2810%2961462-6> P. 1560, 1561.

⁵ The Global Commission on Drug Policy (2019) *CLASSIFICATION OF PSYCHOACTIVE SUBSTANCES: WHEN SCIENCE WAS LEFT BEHIND*. Genève. Geraadpleegd op 13 februari 2020 via https://www.globalcommissionondrugs.org/wp-content/uploads/2019/06/2019Report_EN_web.pdf P. 38, 39.

⁶ RIVM (2012) *Voor- en nadelen van generieke strafbaarstelling nieuwe psychoactieve stoffen*. Amsterdam. Geraadpleegd op 13 februari 2020 via <https://www.rivm.nl/bibliotheek/rapporten/340011005.pdf> P. 18.